

УЗАГАЛЬНЮЮЧА МОДЕЛЬ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЩОДО ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

І. В. Алексєєв, д. е. н. професор, НУ «Львівська політехніка, alexeev@lp.edu.ua

П. Г. Ільчук, к. е. н., доцент, НУ «Львівська політехніка, ilchukpaul@mail.ru

Методологія дослідження. Методологічну основу дослідження становлять принципи, методи і прийоми наукового дослідження. Відповідно до них у дослідженні використовувались такі методи: системний, абстрагування, узагальнення, логічний, кореляційний, а також такі прийоми, як статистичне групування, економічне порівняння, графічний та аналогії. Як результат дослідження змодельовано та графічно представлено процес прийняття рішень щодо інтернаціоналізації підприємства, виконано практичне застосування теоретичних положень розробленої моделі.

Результати. Обґрунтовано необхідність прийняття управлінських рішень щодо інтернаціоналізації підприємства за єдиною загальною моделлю, що дає змогу уніфікації цього процесу та врахування попереднього управлінського досвіду. Показано основні етапи та взаємозв'язки під час моделювання процесу прийняття рішень щодо інтернаціоналізації підприємства і змодельовано дані процеси на прикладі групи українських машинобудівних підприємств. Розкрито теоретичні засади та практичні основи виконання типового процесу оцінювання рівня інтернаціоналізації підприємства, визначення ефективності діяльності підприємства (в тому числі за рахунок ведення діяльності на закордонних ринках), виявлення взаємозв'язку між рівнем інтернаціоналізації та ефективністю діяльності підприємства.

Новизна. Розроблено узагальнюючу модель прийняття рішень щодо інтернаціоналізації підприємства, що дає змогу формування чітких та універсальних методичних рекомендацій щодо інтернаціоналізації для усіх видів підприємств, деталізовано кожен з етапів розробленої моделі, а також доведено, що модель є безперервною у часі, про що свідчать зворотні зв'язки на окремих її етапах.

Практична значущість. Використання узагальнюючої моделі прийняття управлінських рішень щодо інтернаціоналізації підприємства дозволить

підвищити якість управлінських рішень та їхню відповідність реальним умовам господарювання підприємства, а також сприятиме отриманню конкурентних переваг на закордонних ринках за умови інтернаціоналізації підприємства внаслідок своєчасного та адекватного корегування рівня інтернаціоналізації відповідно до ефективності діяльності підприємства на основі фактичного типу взаємозв'язку між цими параметрами.

Ключові слова: інтернаціоналізація, модель, прийняття рішень, рівень інтернаціоналізації, ефективність діяльності, взаємозв'язок.

Література

1. Полонський Д. А. Теоретичні засади дослідження конкурентних систем за умов інтернаціоналізації / Д. А. Полонський // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 4. – С. 170–175.
Polonskyi D. A. *Teoretychni zasady doslidzhennia konkurentnykh system za umov internatsionalizatsii* [Theoretical basis of the study of competitive conditions for internationalization] / D. A. Polonskyi // *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*. – 2013. – № 4. – P. 170–175.
2. Орловська Ю. В. Світовий досвід підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі стратегій інтернаціоналізації / Ю. В. Орловська, Г. В. Дугінець, Р. А. Алієв // Економічний простір. – 2013. – № 74. – С. 42–52.
Orlovska Yu. V. *Svitovyi dosvid pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva na osnovi stratehii internatsionalizatsii* / Yu. V. Orlovska, H. V. Duhinets, R. A. Aliiev [International experience increasing enterprise competitiveness through internationalization strategies] // *Ekonomichnyi prostir*. – 2013. – № 74. – P. 42–52.
3. Воробйов Є. М. Теоретичні аспекти дослідження принципу багатоваріантності прийняття управлінських рішень за умов трансформаційного стану економіки / Є. М. Воробйов, І. М. Кадикова, І. А. Сорокіна // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. – 2008. – № 2. – С. 13–22.
Vorobiov Ye. M. *Teoretychni aspekty doslidzhennia pryntsypu bahatovariantnosti pryiniattia upravlinskykh rishen za umov transformatsiynoho stanu ekonomiky* / Ye. M. Vorobiov, I. M. Kadykova, I. A. Sorokina [Theoretical aspects of the study of the principle of multiple decision-making under conditions of transformation of the economy] // *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi*. – 2008. – № 2. – P. 13–22.
4. Коваленко О. С. Щодо ролі методів і моделей прийняття управлінських рішень у процесі розробки стратегії економічного розвитку сучасних підприємств / О. С. Коваленко // Наукові праці МАУП. Сер.: Економічні науки. Психологічні науки. – 2013. – Вип. 2. – С. 97–100.
Kovalenko O. S. *Shchodo roli metodiv i modelei pryiniattia upravlinskykh rishen u protsesi rozrobky stratehii ekonomichnoho rozvytku suchasnykh pidpriemstv* [Regarding the role of methods and models of decision-making in the development of modern economic development strategy of enterprises] / O. S. Kovalenko // *Naukovi pratsi MAUP. Ser.: Ekonomichni nauky. Psykholohichni nauky*. – 2013. – Вип. 2. – P. 97–100.
5. Івашків І. Аналіз основних етапів з прийняття рішень по виходу організації на зовнішні ринки / І. Івашків // Галицький економічний вісник. – 2013. – № 4. – С. 222–228.
Ivashkiv I. *Analiz osnovnykh etapiv z pryiniattia rishen po vykhodu orhanizatsii na zovnishni rynky* [Analysis of the main stages of decision-making in an output of the external markets] / I. Ivashkiv // *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*. – 2013. – № 4. – P. 222–228.
6. United nations conference on trade and development. World investment report 2014. Investing in the SDGs: an action plan. Available at: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2014_en.pdf.
7. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://smida.gov.ua/>

Ofitsynnyy sayt Ahentstva z rozvytku infrastruktury fondovoho rynku Ukrainy [Elektronnyy resurs] //
Rezhim dostupu: <http://smida.gov.ua/>

Official website of the Agency for the development of infrastructure stock market of Ukraine.
Available at: <http://smida.gov.ua/>

8. Bausch A. The effect of context-related moderators on the internationalization-performance relationship: evidence from meta-analysis / A. Bausch, M. Kirst // *Management international review*. – 2007. – Vol. 47, Iss. 3. – P. 319–347.
9. Thomas D. E. International diversification and firm performance in Mexican firms: a curvilinear relationship? / D. E. Thomas // *Journal of Business Research*. – 2006. – Vol. 59, Iss. 4. – P. 501–507.
10. Qian G. The performance implications of intra- and inter- regional geographic diversification / G. Qian, T. Khoury, M. Peng, Z. Qian // *Strategic management journal*. – 2010. – Vol. 31, Iss. 9. – P. 1018–1030.